

Norwegian B – Higher level – Paper 1
Norvégien B – Niveau supérieur – Épreuve 1
Noruego B – Nivel superior – Prueba 1

Wednesday 4 May 2016 (afternoon)

Mercredi 4 mai 2016 (après-midi)

Miércoles 4 de mayo de 2016 (tarde)

1 h 30 m

Text booklet – Instructions to candidates

- Do not open this booklet until instructed to do so.
- This booklet contains all of the texts required for paper 1.
- Answer the questions in the question and answer booklet provided.

Livret de textes – Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas ce livret avant d'y être autorisé(e).
- Ce livret contient tous les textes nécessaires à l'épreuve 1.
- Répondez à toutes les questions dans le livret de questions et réponses fourni.

Cuaderno de textos – Instrucciones para los alumnos

- No abra este cuaderno hasta que se lo autoricen.
- Este cuaderno contiene todos los textos para la prueba 1.
- Conteste todas las preguntas en el cuaderno de preguntas y respuestas.

Tekst A

Stovnersamen

Foto: Birgitte Heneide

– Jeg tenker at jeg gjør noe positivt for den samiske kulturen ved å bringe språket videre

På multikulturelle Stovner¹ i Oslo holdt det ikke å bare snakke norsk. Anna Lanto (17) valgte seg derfor samisk, språket faren hennes aldri fikk lære. Helt siden hun skjønte at hun hadde samiske aner på farssiden, hadde Anna hatt lyst til å lære nordsamisk. Valget tok hun for fire år siden, da hun gikk i 8. klasse.

Eneste jenta i klassen

Venninna Irja Keskitalo er den eneste Anna omgås i Oslo som snakker samisk. Ellers snakker Anna med læreren sin som hun har helt for seg selv to timer i uka på Kampen skole, der samiskundervisninga foregår.

- 10 Hun hevder hun er på nivå med en samisk toåring, mens Irja iler til og sier at Anna forstår mer enn som så.
– Jeg har for dårlig ordforråd, men kan mye av grammatikken, sier Anna.

- 15 Og det er ikke lett å lære et språk som du nesten bare hører to timer i uka. Litt samiske nyheter gjennom Ođđasat² og Sameradioen får hun med seg, men uten et stort samisk nettverk blir det vanskelig.

Stolt pappa

Josef Lanto, Annas pappa, har nemlig flytta tilbake til Tana, der han vokste opp. I familien hans er det både samer, finsktalende, kvener og nordmenn. Men da Josef gikk på skolen, fikk han ikke lære samisk.

20 – Jeg vokste opp på den tida da man ikke snakka samisk. Først i 1972 ble det lov med samiskopplæring, og da var jeg ferdig på skolen, sier han.

Men da Anna begynte med samisk på eget initiativ, ble han inspirert til å begynne på kurs selv.

En kamp

25 Anna reagerer på hvor vanskelig det var å få samisktimer, selv om hun har krav på det, for egentlig ville hun ha begynt enda tidligere enn i 8. klasse. I dag er det likevel flere enn før som velger å lære samisk i skolen, og det er Anna glad for.

– Fornorskingsprosessene gjorde at samisk på en måte har hoppet over en generasjon. Foreldregenerasjonen vår fikk ikke lære det, men mange som vokser opp nå velger det. Jeg tror og håper at samisk kultur og språk vil vokse og blomstre, sier Anna Lanto.

Tilpasset fra www.språkåret.no (2013)

---

¹ Stovner: bydel i Oslo

² Ođđasat: Samiske nyheter på norsk, svensk og finsk TV

Tekst B

Kong Haralds Nyttårstale 2015

«Ingen av oss kan komme et annet menneske nær uten å holde noe av dets liv i våre hender.»

Dette lar jeg stå som en overskrift for det jeg ønsker å si i kveld.

Som bestefar – og i møte med unge på mine reiser rundt i Norge – blir jeg ofte slått over barns klokskap. Det ble jeg også da jeg i mars hadde besøk på Slottet av Kapellveien barnehage i Oppegård kommune. Barna kom til meg med sin egen grunnlov, som de hadde laget i anledning grunnlovsjubileet.

Jeg vil løfte frem tre av paragrafene fra denne grunnloven:

«Vi skal si snille ord», lød en av barnas grunnlovsparagrafer.

Når vi vet hvilken kraft som ligger i å gi hverandre gode ord, kunne vi godt benytte oss av det enda oftere. Ros gir oss selvtillit. Oppmuntring gir oss mot.

Kommunikasjonen på nettet har dessverre senket terskelen for hva vi tillater oss å si om og til hverandre. Det er vondt å høre alle historiene om mobbing – både på skolen, på sosiale medier og på arbeidsplassen.

Jeg vil benytte denne anledningen til å si til dem som mobber:

Du har andre sider i deg som du kan bruke til noe godt. Og til dere som opplever mobbing: Snakk med noen, hold fast ved den du innerst inne vet at du er.

Kjære alle sammen, la oss bruke 2015 til å gi hverandre tid til den gode samtalen. Å ha oppmerksomhet rettet mot hverandre, å si snille ord til hverandre. Vi trenger hverandres lyttende tilstedeværelse.

«Store barn skal hjelpe små barn», var en annen paragraf i Kapellveien barnehages grunnlov.

Selv om Norge er et lite land i internasjonal målestokk, er vi blant de privilegerte – med ressurser, god økonomi, fred, trygghet og velferdsgoder for våre innbyggere. Det er mange som trenger vår hjelp. Vi kan ikke bistå alle, men vi må ta vår del av ansvaret. Sett i forhold til folketallet vårt, bidrar vi også i stor grad.

Vi har råd til å være rause, ikke bare på grunn av vår økonomi – men fordi vi har trygghet og overskudd som gjør oss rustet til å dele.

«Alle mennesker må ta vare på jorda vår», er den siste av barnas grunnlovsparagrafer jeg har lyst til å trekke frem.

30 Vi kan sammenligne alvoret i miljøsituasjonen med å få beskjed av legen om at man er alvorlig syk, men allikevel lar være å ta den livreddende medisinen.

Her hjemme har vi opplevd ekstremvær og 200 års flom som har ødelagt samfunn og fratatt folk hjemmene sine. På mine reiser i løpet av de siste årene, har jeg selv sett hva som er i ferd med å skje flere steder i verden.

35 Alt liv på jorda er viktig for kloden. Vi står i fare for å rokke ved en balanse som kan gå tapt for alltid.

Jeg ønsker at vi kan ta til oss barnas grunnlov som våre egne gode leveregler:

- Alle mennesker må ta vare på jorda vår.
- Vi skal si snille ord.
- 40 – Store barn skal hjelpe små barn.

Jeg ønsker hver og en av dere et riktig godt nytt år!

Tilpasset fra H M Kong Harald, nrk.no (2015)

Tekst C

Farvel sosiale nettsamfunn

Jeg har lenge gått med sosiale selvmordstanker. Disse er sakte blitt til planer, og nå ser jeg det nødvendig å skrive en analyse for å få oversikt over konsekvensene dersom jeg skrider til verket og utfører drapet.

5 Jeg vil slette deg, elskede profil. Men jeg vegrer meg; for er det egentlig mulig å leve uten deg? Hva blir igjen av meg uten deg?

Og du er jo et godt verktøy, absolutt, man kan jo for eksempel:

[– X –]

10 Dette argumentet er det lett å argumentere mot. De vennene jeg ikke ser jevnlig i det virkelige livet, har jeg heller ingen interesse av å kommunisere med på nettet. Mennesker kommer, mennesker går, livets elv renner gjennom et landskap i kontinuerlig forandring. Og denne forandringen går jeg glipp av om jeg insisterer på å konservere nåtiden og samle på fortiden.

[– 23 –]

Den aller største grunnen til å slutte. Nettopp denne løgnen, dette substituttet for vennskap nettsamfunnet representerer. Gamle venner, de som har sluttet å ringe meg, de jeg har sluttet å ringe, de fortsetter merkelig nok å besøke profilen min og like bilder av meg. Det føles litt som et overgrep, og det vil jeg ikke være med på.

[– 24 –]

15 Eller: «vise frem mitt interessante liv i den hensikt å virke mer interessant enn jeg er overfor meg selv og andre så vi alle kan være enige om at jeg er hun interessante». Men egentlig har jeg en drøm om å være en sånn kvalm hyggeperson som lager ekte album og viser fram bildene og forteller historiene om dem til de nære vennene sine som kommer på besøk.

[– 25 –]

20 Det gjør jeg jo ikke uansett, for jeg er altfor opptatt av hva jeg selv driver med til å bry meg om noen andre. Uten nettsamfunnet kan jeg riktignok ikke lenger lyve og late som jeg har fulgt med på hva andre gjør, men til gjengjeld slipper jeg å lyve.

25 Diskusjonen i dette brevet til meg selv burde jo være nok til å slette profilen umiddelbart. Likevel begynner jeg å nøle. Jeg er redd. For å havne utenfor. For å ikke være med i fellesskapet. Vi er jo alle avhengig av fellesskap å speile oss i for å forstå oss selv. Internett kan friste med en tykk portfolio av fellesskap, her kan man velge sine speil uavhengig av geografi eller språk. Uten grenser. Og uten anker. Men kanskje får disse mulighetene – dette enorme tilbudet – oss til å tro at jo flere speil, jo tydeligere blir bildet av hvem jeg er.

30 Men oppgjørets time er nå kommet. Ved å slette meg selv vil jeg ta tilbake makten over Internett og omdefinere det til et verktøy for min egen rekreasjon, og ikke omvendt. For det er det dette egentlig handler om; mitt syn på meg selv og mitt eget liv. Hvilke fellesskap velger jeg? Hvor legger jeg innsatsen? Jeg vil egentlig aller helst legge den i det fysiske møtet mellom meg og verden rundt meg. Jeg vil være her på ordentlig.

35 | Til alle, eller noen, eller ingen, som nå tenker «å nei, nå kan jeg ikke lenger følge med på alt det spennende Annie gjør i livet sitt», til dere vil jeg gjerne si:
Ring meg. Jeg vil prate. Send en e-post. Eller et brev. Jeg tar også med glede imot røyksignaler og tresnitt.

Avgjørelsen er tatt:
Mitt virtuelle fjes skal under kniven.

Tilpasset fra Annie Dahr Nygaard, <http://morgenbladet.no> (2013)

Tekst D

Ei historie om ender på Vestlandet

Det har tilspissa seg i lang tid. Det går ikkje an å bortforklare det lenger. Kvar dag tar dei dikta mine og flyttar på dei. Forrige onsdag fann eg dei att på badet. Det var då eg bestemte meg. Eg veit når eg har fått nok. Det kjem til eit visst punkt, og så [...]

Etter badet gjekk eg då opp på rommet mitt, fann fram alle dikta, og putta dei i ein plastpose. Eg passa på å ikkje gløyme eit einaste eitt. Alt skulle med.

Så gjekk eg inn til kvinna som bur her i huset og spurde om ho ville vere med ein tur i parken.

– Kva har du i posen? spurde ho. Vi stod og såg på alle endene som symde omkring og aldri hadde skrive eit dikt i heile sitt fjørkledde liv. Kvinna hadde ei svart kåpe og ein svart hatt på seg. Himmelen var grå, og lauvet på trea i parken var begynt å gulne.

– Andemat, sa eg. – Det er dikta mine. No skal eg kaste dei.

– Eg visste ikkje at du skreiv dikt.

– Det gjer eg ikkje lenger heller.

Eg grapsa i posen og let den første neven med dikt dale ned over vassflata. Det såg ikkje verst ut. Eg ønskte at nokon hadde filma alt saman. Så kom neste ladning, og til slutt var posen tom.

Endene var nyfikne, og symde borttil for å sjå kva det var som hadde hamna i vatnet på ein så underleg måte.

Dei la hovuda på skakke og lurte og lurte, men såg ikkje ut til å kome fram til noko. Då opna den eldste av dei nebbet, og svelgde eitt av dikta. Vi såg korleis det lyste opp i augene hans, så skjedde det noko med han; på ein augneblink var han forvandla til ein stor og vakker påfugl.

Då dei andre endene såg det, skunda dei seg å opne nebbane sine og hive i seg av dikta.

Den eine etter den andre forvandla seg til påfugl, og til slutt var det ikkje ei eneste vanleg, gammaldags and igjen i byparken. I staden symde ein flåte med påfuglar rundt i det brune vatnet og sprikte med halefjørene sine.

Det var fantastisk å sjå.

To eldre menn i grå frakkar og med stokk hadde sete på ein benk attmed oss og sett på det som hadde skjedd. Dei riste på dei gamle hovuda sine.

– Eg hugsar i gamle dagar, sa den eine. – Då ender verkeleg var ender, og det aldri var noko slikt nymotens tull med dei.

– Ja, det var tider, sa den andre. – Då var det annleis.

– Ja, det var tider, ja. Det kan du trygt seie.

Tilpasset fra Ragnar Hovland, *Vegen smal og porten trang* (1981)

Tekst E

Pantering mot plastsvinn

Unødig kasting av tomflasker og mangel på gjenvinningsmuligheter i det offentlige rom inspirerte Niklas og Kristina til en genial miljøidé. Putsj¹ møtte vinnerne av Putsjprisen² 2014.

5 I dag finnes det ingen muligheter for å gjenvinne aluminium, glass eller plastemballasje i det offentlige rom. Drikker du en flaske på gata, må du gå til butikken for å pante, og det er det de færreste av oss som gidder. Resultatet blir at flasker havner i nærmeste søppelkasse.

10 Ved å skape en mulighet for resirkulering der folk faktisk kaster flasken sin, skal Niklas Barre, 25-årig tysk økonomistudent, og Kristina Holt, sosialantropologistudent på 24 år, tilrettelegge for økt panting.

Kristina og Niklas med sine første malte flaskeholdere.

– Vi har designet en ring som festes i søppelkassene. En pantering. I panteringen kan du enkelt plassere flasken eller boksen din slik at andre, uten å måtte grave gjennom illeluktende søppel, kan ta med seg panten til nærmeste panteautomat.

15 At flaske-samlere og folk som bor på gata får en mer verdig opplevelse når de samler flasker, er et av godene ved prosjektet. At panteringen bidrar til mer panting og dermed er med på å minske forsøpling, energitap og CO₂-utslipp fra plast – og aluminiumsproduksjonen, er et annet.

20 Niklas hadde merket seg at de fleste av oss, inkludert ham selv, ofte kaster flasken sin rett i søpla, og også alle de gamle syklene med flaskeholdere som sto og rustnet bort i Oslos gater. Den aller første flaskeholderen ble skrudd av en gammel sykkel i april 2014.

25 Det ble den første i rekken av flaskeholdere han skulle skru av Oslos glemte sykler. I ukene [– X –] malte han og Kristina alle flaskeholderne i glade farger for så å henge dem på søppelkasser. Det viser seg at folk faktisk skjønner greia, og de setter flaskene ned i ringen [– 53 –] å kaste dem oppi søpla. I dag finnes en prototype, og [– 54 –] de nyvunnede 20 000 kronene kan de få laget de permanente panteringenene i rustfritt stål. [– 55 –] må prosjektet bli godkjent av kommunen. Målet er å gjøre Oslo til den første byen i verden som introduserer et omfattende system for gjenvinning i det offentlige rom.

Tilpasset fra Andrea Isabel Espinoza Østberg, <http://putsj.no> (2014)

¹ Putsj: et miljømagasin for ungdom

² Putsjprisen: en miljøpris